

LIETUVOS DARBO RINKOS MOKYMO TARNYBA PRIE
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

PATVIRTINTA

Lietuvos darbo rinkos mokymo
tarnybos direktoriaus

2004 m. rugpjūčio mėn. 23 d.
įsakymu Nr. V(9)-127

**ŠALTKALVIO DUJŲ BALIONŲ KEITĖJO
MOKYMO PROGRAMA**

Programos kodas : 260052244

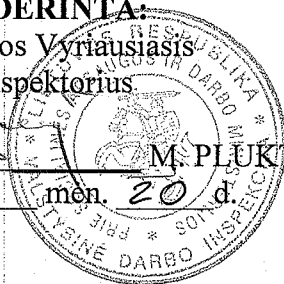
Suteikiama teisė dirbti šaltkalviu dujų balionu keitėju

Mokymo trukmė: 1 savaitė (40 val.)

Reikalingas išsilavinimas : šaltkalvis

PROGRAMA SUDERINTA:

Lietuvos Respublikos Vyriausiasis
valstybinis darbo inspektorius

M. PLUKTAS

2004 m. 08 mėn. 20 d.

Darbo rinkos profesinio mokymo ekspertų komisijos išvados:

*Mokymo programa atitinka tipinio darbo rinkos
mokymo programų reikalavimus. Programa tinka
mokyti šaltkalvius dujų balionų keitėjus.*

Komisijos pirmininkas

V. Baranauskas

2004 m. 09 mėn. 10 d.

PROGRAMOS APIBŪDINIMAS

Šaltkalvio dujų baliono keitėjo programa skirta mokyti asmenis, ne jaunesnius kaip 18 metų, turinčius ne žemesnį kaip pagrindinį išsilavinimą ir 1 metų šaltkalvio darbo stažą. Ši programa skirta mokyti asmenis, kurie parduodos arba keis suskystintų dujų balionus.

Programos tikslas – besimokančiuosius supažindinti su pagrindinėmis norminių aktų, reglamentuojančių naftos dujų įrenginių eksploatavimą, suskystintų angliavandenilinių dujų tiekimo vartotojams nuostatomis, jų pareigomis, teisėmis ir atsakomybe, suteikti žinių apie suskystintas dujas, jų savybes, sprogstamumą, suskystintų dujų balionus, suskystintų dujų balioninius įrenginius, reikalavimus patalpoms, išmokyti saugiai juos eksploatuoti, teisingai elgtis sugedus balionui, kilus gaisrui ar sprogimui.

Mokymo programos trukmė – 40 val. iš jų 6 valandos skirtos praktiniams užsiėmimams.

Mokymo programos įsisavinimas ir įgytos žinios vertinamos egzamino (atestavimo) metu. Žinios vertinamos 10 balų sistemoje. Jei besimokančiojo žinios įvertinamos ne mažiau kaip 7 balais, jam išduodamas atestavimo pažymėjimas ir valstybės pripažintas programos baigimo pažymėjimas (kodas1114).

LIETUVOS DARBO RINKOS MOKYMO TARNYBA PRIE
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

2005 m. balandžio mėn. 19 d.

PATVIRTINTA

Lietuvos darbo rinkos mokymo
tarnybos direktorius

2004 m. rugpjūčio mėn. 23 d.
įsakymų Nr. V(9) - 124

KVALIFIKACINIAI REIKALAVIMAI

Baigęs šią programą asmuo žinos:

1. Pagrindines norminių aktų, reglamentuojančių naftos dujų įrenginių eksploatavimą, suskystintų angliavandenilinių dujų tiekimo vartotojams nuostatas,
2. Reikalavimus slėginių indų naudojimui, patalpoms, reikalavimus saugiam individualių balioninių įrenginių eksploatavimui.
3. Savo pareigas, teises ir atsakomybę.
4. Suskystintų dujų balionų konstrukciją.
5. Suskystintų dujų balionų įtaisų veikimo principus.
6. Reikalavimus saugiam individualaus balioninio įrenginio eksploatavimui.
7. Pavojingų darbų su dujomis atlikimo tvarką, reikalavimus personalui, saugos reikalavimus, darbų dokumentaciją.
8. Pavojus ir riziką, atliekant pareiginiuose nuostatuose numatytus darbus.
9. Reikalavimus įrankiams, kurie naudojami eksploatuojant individualius balioninius įrenginius.
10. Darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, atliekant pareiginiuose nuostatuose numatytus darbus.
11. Gaisrinės saugos reikalavimus, pirmines gaisro gesinimo priemones ir būdus.
12. Higienos reikalavimus.

Baigęs šią programą asmuo mokės ir sugebės:

1. Teisingai ir saugiai pakeisti, transportuoti ir laikyti suskystintų dujų balionus.
2. Nustatyti ir įvertinti riziką darbe bei imtis prevencijos priemonių savo kompetencijos ribose.
3. Laikytis darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų, keičiant suskystintų dujų balionus, remontuojant buitines dujines virykles.
4. Veikti ekstremaliose situacijose.
5. Naudotis asmeninėmis ir kolektyvinėmis apsaugos priemonėmis.
6. Naudotis gaisrinės saugos ir gaisrų gesinimo priemonėmis.
7. Teikti pirmąją pagalbą nukentėjusiems.

LIETUVOS DARBO RINKOS MOKYMO TARNYBA PRIE
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

PATVIRTINTA

Lietuvos darbo rinkos mokymo
tarnybos direktorius

2004 m. rugpjūtį mėn. 23 d.

įsakymu Nr. V(9)-124

MOKYMO PLANAS

Eil. nr.	Temos pavadinimas	Skiriama valandų		
		Iš viso	Teorijai	Praktikai
1	Įvadas į profesiją.	3	3	
2.	Dujų degimas. Degikliai.	4	3	1
3.	Suskystintų dujų balionai.	8	7	1
4.	Individualus balioninis įrenginys.	8	5	3
5.	Kontrolės matavimo prietaisai.	2	2	
6.	Pavojingi darbai su dujomis.	4	3	1
7.	Darbuotojų sauga ir sveikata	11	11	
Viso:		40	34	6

Baigiamajam žinių patikrinimui skiriama iki 30 min. kiekvienam egzaminuojamam asmeniui.

REIKALINGOS MOKYMUĮ SĄLYGOS

1. Teoriniam mokymui:

1. Mokymo klasė, aprūpinta vaizdinėmis priemonėmis plakatais, skaidrėmis:
 - a. suskystintų dujų balionų konstrukcija, 5 vnt.,
 - b. suskystintų dujų baliono ventilio konstrukcija, 5 vnt.,
 - c. dujų baliono slėgio reguliatoriaus konstrukcija, 5 vnt.
1. Norminių dokumentų, išvardytų literatūros sąrašė komplektas, 5 vnt.,
2. Pildomos dokumentacijos komplektas, 5 vnt.
3. Mokomosios medžiagos santrauka dėstytojui.
4. Klausimai ir užduotys savarankiškam mokymuisi.
5. Projektorius.
6. Mokyklinė lenta, ekranas.
7. Praktiniam užsiėmimui mokymo klasėje reikalingi:
 - d. individualus balioninis įrenginys, susidedantis iš suskystintų dujų baliono, uždarymo ventilio, jungiamosios žarnos ir buitinės dujinės viryklės,
 - e. baliono ventilis,
 - f. slėgio reguliatorius,
 - g. dujotiekio vamzdžių, lanksčių jungčių, tarpinių, sandarinimo medžiagų pavyzdžiai,
 - h. manometrai,
 - i. dujų analizatoriai.
8. Saugos darbe mokymui reikalingi pavyzdžiai:
 - j. priemonės rankoms apsaugoti,
 - k. apsauginiai darbo drabužiai.

2. Praktiniam mokymui:

Individualus balioninis įrenginys., susidedantis iš suskystintų dujų balionų, ir prie jo prijungtos buitinės dujinės viryklės.

Vienu metu praktiškai mokytis aptarnauti, remontuoti balioninį įrenginį, keisti suskystintų dujų balioną gali ne daugiau 2 asmenys.

REIKALAVIMAI MOKYMO PERSONALUI

Pedagogų kvalifikacija turi atitikti LR Švietimo ir mokslo ministerijos patvirtintus bendruosius kvalifikacinius reikalavimus:

- turi turėti ne žemesnį kaip aukštesnįjį techninį išsilavinimą;
- turi turėti ne mažesnį kaip 3 metų darbo stažą darbuotojų saugos ir sveikatos srityje;
- turi turėti galiojančias šaltkalvio dujų balionų keitėjo bei elektros, dujų ir vandens tiekim. (Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus E sekcija) įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos specialisto atestacijas;
- turi žinoti pedagogikos ir pedagoginės psichologijos pagrindus, suaugusiųjų mokymo specifiką.

Pedagogai turi būti atestuojami vadovaujantis darbo rinkos profesijos mokytojų atestacijos nuostatais.

REKOMENDUOJAMOS LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. R. Jarmokas "Pramonės ir komunalinių – buitinių įmonių dujų ūkio įrengimai ir jų eksploatavimas".
2. N.L.Staskevič, D.J.Vigdorčik "Suskystintų angliavandenilinių dujų žinynas"
3. Norminiai dokumentai:
 - suskystintų naftos dujų įrenginių eksploatavimo taisyklės;
 - suskystintų angliavandenilinių dujų tiekimo vartotojams taisyklės;
 - slėginių indų naudojimo taisyklės;
 - sritis norminis dokumentas "Dujų sistema. Pavojingi darbai su dujomis. Funkciniai ir saugos reikalavimai";
 - LR darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas;
 - darbo kodeksas;
 - nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatai;
 - bendrosios priešgaisrinės saugos taisyklės;
 - šaltkalvio dujų balionų keitėjo pareiginė instrukcija.

LIETUVOS DARBO RINKOS MOKYMO TARNYBA PRIE
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

PATVIRTINTA

Lietuvos darbo rinkos mokymo
tarnybos direktorius

2004 m. rugpjūčio mėn. 23 d.
įsakymu Nr. V/91-124

ATSKIRŲ MOKYMO DALYKŲ PROGRAMA

TEORINIS MOKYMAS

Eil. Nr.	Dalykų ir temų pavadinimas	Skiriama valandų		
		Iš viso	Teorijai	Praktikai
1.	Įvadas į profesiją	3	3	-
1.1.	Dujinis kuras, jo reikšmė, privalumai ir trūkumai. Dujų ūkio priežiūros kontrolė.	1	1	-
1.2.	Suskystintos dujos, jų gavimas, savybės. Dujų būvio pagrindiniai parametrai. Dujų sprogstamumas, odoravimas.	1	1	-
1.3.	Šaltkalvio dujų balionų keitėjo pareigos, teisės, atsakomybė.	1	1	-
2.	Dujų degimas. degikliai	4	3	1
2.1.	Dujų degimas, degimo būdai, degimo kokybė. Liepsnos sandara. Visiškas ir dalinis dujų sudegimas.	2	1	-
2.2.	Degikliai, jų parinkimas, klasifikavimas. Degiklių konstrukcija, veikimas, gedimai, jų šalinimas.	2	1	1
3.	Suskystintų dujų balionai	8	7	1
3.1.	Suskystintų dujų balionai. Baliono pasas. Reikalavimai suskystintų dujų balionams pagal Slėginių indų naudojimo taisyklės.	3	3	-
3.2.	Baliono ventiliai, slėgio reguliatoriai. Jų konstrukcija, veikimas, galimi gedimai.	4	3	1
3.3.	Suskystintų dujų balionų transportavimas, laikymas.	1	1	-
4.	Individualus balioninis įrenginys	8	5	3
4.1.	Reikalavimai patalpoms, kuriose sumontuotos buitinės dujinės viryklės, įrengti suskystintų dujų balionai.	1	1	-
4.2.	Suskystintų dujų vidaus dujotiekio vamzdžiai, gumuoto audinio žarnos, čiaupai, tarpinės, sandarinimo medžiagos.	2	2	-
4.3.	Buitinių dujinių viryklių konstrukcija, veikimas, prijungimas, reguliavimas priežiūra, remontas.	4	1	3
4.4.	Reikalavimai dūmtraukių ir vėdinimo kanalų įrengimui. Traukos patikrinimas.	1	1	-
5.	Kontrolės matavimo prietaisai	2	2	-
5.1.	Kontrolės matavimo prietaisai, jų klasifikavimas, parinkimas, veikimas, periodinė patikra.	1	1	-
5.2.	Manometrai, dujų analizatoriai ir indikatoriai, jų paskirtis, konstrukcija, veikimo principas.	1	1	-

6.	Pavojingi darbai su dujomis	4	4	-
6.1.	Pavojingi darbai su dujomis, pagrindiniai terminai, darbų klasifikavimas.	2	2	-
6.2.	Pavojingų darbų atlikimo tvarka. Dujų išpylimas iš sugadintų ar perpildytų balionų. Dujų nutekėjimų šalinimas.	2	1	1
7.	Darbuotojų sauga ir sveikata	11	11	-
7.1.	LR darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, jo paskirtis, pagrindinės sąvokos	1	1	-
7.2.	Nelaimingi atsitikimai darbe, jų rūšys, tyrimas. Darbuotojų atsakomybė už saugos darbe norminių dokumentų nevykdymą. Draudimas nuo nelaimingų atsitikimų.	2	2	-
7.3.	Profesinė rizika. Darbuotojų mokymas, atestavimas ir instruktavimas darbuotojų saugos ir sveikatos srityje	2	2	-
7.4.	Pagrindiniai saugos darbe reikalavimai, keičiant suskystintų dujų balionus. Asmeninės apsaugos priemonės, jų saugojimas, tikrinimas. Pirmoji pagalba nukentėjusiam	1	1	-
7.5.	Priešgaisrinės saugos reikalavimai. Sprogimų ir gaisrų priežastys, eksploatuojant suskystintų dujų balionus, dujines virykles, jų prevencija.	1	1	-
7.6.	Darbo teisė: darbo sutartys, darbo apmokėjimas, darbo ir poilsio laikas, atostogos.	2	2	-
7.7.	Darbo higiena	2	2	-
Iš viso:		40	34	6

LIETUVOS DARBO RINKOS MOKYMO TARNYBA PRIE
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

PATVIRTINTA

Lietuvos darbo rinkos mokymo
tarnybos direktorius

2004 m. rugpjūtį mėn. 23 d.
įsakymu Nr. V(9) - 124

PRAKTINIS MOKYMAS

Eil. Nr.	Darbų pavadinimas	Skiriama valandų
1.	Suskystintų dujų balionų konstrukcijos nagrinėjimas.	1
2.	Suskystintų dujų baliono ventilio konstrukcijos ir veikimo nagrinėjimas.	1
3.	Buitinės dujinės viryklės degimo reguliavimas, gedimų nustatymas, jų šalinimas.	3
4.	Dujų išpylimas iš sugadintų, perpildytų balionų.	1
Iš viso:		6

BAIGIAMASIS ŽINIŲ, MOKĖJIMŲ TIKRINIMAS IR VERTINIMAS

Baigiamasis žinių patikrinimas organizuojamas, vadovaujantis Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendraisiais nuostatais.

Valdančius potencialiai pavojingus įrenginius, tame tarpe šaltkalvius dujų balionų keitėjus atestuoja mokymo institucijos (įstaigos) vadovo įsakymu sudaryta ne mažiau kaip trijų asmenų atestacijos komisija. Komisijos nariai turi turėti ne mažesnę kaip 3 metus darbo stažą darbuotojų saugos ir sveikatos srityje. Komisijos pirmininku mokymo institucijos (įstaigos) vadovas skiria vieną iš komisijos narių.

Atestacinė komisijos sudėtyje privalo būti įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos specialistas, asmuo, turintis galiojantį tos pačios rūšies potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros meistro pažymėjimą, valstybinis darbo inspektorius arba tos pačios potencialiai pavojingų įrenginių kategorijos įgaliotos įrenginių techninės būklės tikrinimo įstaigos specialistas.

Dėstytojas, vykdęs mokymą egzaminuojamoje grupėje, egzamine dalyvauja be sprendžiamojo balso.

Atestacijos metu tikrinamos teorinės žinios ir vertinama praktinė užduotis. Mokinys turi atsakyti į 3 bilieto klausimus, parengtus pagal šaltkalvio dujų balionų keitėjo mokymo programą. Praktinis mokymas įvertinamas, atliekant nurodytą praktinę užduotį. Komisija atskirai vertina teorinę ir praktinę atestacijos dalį. Asmenims, kurių teorinių žinių ir praktinės užduoties įvertinimai yra ne žemesni kaip 7 balai pagal 10 balų sistemą, išduodamas mokymo programos baigimo pažymėjimas (kodas 1114) ir atestacijos pažymėjimas.

Atestuojamojo žinias įvertinus nepatenkinamai, leidžiama pakartotinai jas tikrinti ne anksčiau kaip po dviejų savaičių.

Rekomenduojamos praktinės užduotys:

1. Paaiškinti baliono konstrukciją.
2. Paaiškinti ir parodyti suskystinto dujų baliono ventilio konstrukciją ir veikimo principą.
3. Sureguliuoti buitinės dujinės viryklės degimą.
4. Nustatyti dujų nutekėjimo priežastį ir ją pašalinti.
5. Pakeisti suskystintų dujų balioną ir sureguliuoti viryklės degiklius.
6. Išpilti dujas iš sugadinto dujų baliono.